

22.12.2024

עבור :

עינת קריצ'מן,

מפמ"רית (מנהלת תחום דעת)

מגמת אומנויות העיצוב

הצעה ליום עיון בנושא עיצוב - משרד החינוך

מבנה יום העיון יכול להיבנות מהיחידות המוצאות, אם באתר יד ושם בירושלים ואם בשלוחה שנמצאת בגבעתיים (בית ווהלין) וזאת ע"פ צרכי הקבוצה.

אפשרות להרכיב יום עיון באתר יד ושם ירושלים

1 . ביקור במוזיאון ההיסטורי - שעה וחצי. ניתוח סוגיות בעיצוב המוזיאון ההיסטורי- עיצוב משרת מסרים –

•מבנה חיצוני, חומרים וצורה – טיפולוגיה להנצחת זיכרון במרחב. מה ההבדל בין מוזיאון לאנדרטה?

•תיכנון פנים המוזיאון – האם מוזיאון הוא "קופסה" שרק מכילה את התצוגה? האם ניתן לייצוג ההיסטוריה דרך ארכיטקטורה ועיצוב ? איך מציגים את הנורא מכל בצורה אומנותית/ גרפית וגם מעבירים מסר חינוכי , ערכי משמעותי?

•תפקיד השברים כקוד חזותי להעביר את מסרי המוזאון , בחירות עיצוביות בהנגשת המידע.

•מי עומד מאחורי המצלמה ואיך משתמשים בצילומים להעברת רעיון ?

ניתוח צילומים לאורך תצוגת המוזיאון, בחינת הקודים החזותיים והמסרים המעוברים דרכם, שיח על הצירוף בין שני מפגשים משלימים:

האחד מתקיים בין המצלמה, הצלם והדמות המצולמת, והאחרת מתקיים בין התצלום לצופה. בצירופם יחד הם הופכים את הצילום לאירוע רב-ממדי .

נושאים המניפולציה שהגרמנים יצרו בעזרת הצילום : הצילום את עצמם, את היהודים- עיתונאות, סרטים וכו.

צילום יהודים בידי יהודים, צילום בריטי/ אמריקאי לעומת סוביטי קומוניסטי

•אותנטיות, רגש ומסרים - שימוש במיציגים ארכיטקטוניים בחלל המוזיאון ליצירת חוויה אמרסיבית - ניתוח גלריית גטו ורשה כדוגמה: אילו קודים חזותיים ניתן לזהות ואילו מסרים הם מעבירים? כיצד הם משפיעים על המבקר והאם נשמרת האותנטיות ?

•טרזין- טיפול באומנות- סיפורה של פרידל דיקר ברנדייס . הצגת הסרט שנעשה על טרזין : אמת ובדיה- אומנות שימושית במשחק מונופול.

• חלל המחנות- תצוגת מחנה- דגם גבס אל מול אותנטיות הקרון ותצוגת הנעלים- אילו קודים חזותיים באים לידי ביטוי בבחירת התצוגות הללו, והאם הצגתם בחלל אחד הינו אקט עיצובי או עיצוב פסיכולוגי ליצירת רגש?

• היכל השמות – ניתוח עיצוב המרחב. נתייחס לקודים החזותיים והמרכיבים החזותיים אשר יזוהו על ידי המורים והתלמידים כחלק מעצוב שפה ייחודית למקום וגיבוש המסר בחלל.

2. ביקור בתערוכת האומנות

• אומנות כאקט לשמירה על צלם האדם וזהות - הצורך ליצור.

• שיח על אומנות כתיעוד

3. סיור אנדרטאות באתר יד ושם – ביטוי של האנדרטאות כחלק מתהליך ההנצחה המתגבש משנות ה-50 ועד ימינו. כיצד מועבר מסר אידיאולוגי, חינוכי ורב-תרבותי ובא לידי ביטוי באמצעות שימוש בסימבוליות, בחומרים אותנטיים ומטפורות. דיון בקוד חזותי מרכזי אשר נבחר כדי להעביר את המסר של היוצר בהקשר לשואה.

4. ביקור בחדר השאלות הגדולות שיח בנושא -קווים אדומים באומנות .

5. בחירה בין שתי אופציות לסדנת שיח – הראשונה בנושא כרזות זיכרון , השנייה סדנת ניתוח תערוכה און ליין של האומנים-

*כרזות זיכרון- מאז שנת תש"ע , לקראת יום השואה מתקיימת תחרות לעיצוב הכרזה הממלכתית לציון יום הזיכרון לשואה ולגבורה. המשתתפים בתחרות, הן סטודנטים והן מעצבים, מגישים את הצעתם לכרזה לוועדת השיפוט, בסיומו של תהליך יצירה ארוך ומורכב. במסגרת סדנה זו נבחן כרזות מהשנים האחרונות ונדון כיצד הזיכרון הקולקטיבי בא לידי ביטוי בקודים החזותיים המופיעים בכרזות, נדון כיצד הכרזות מעבירות את המסר של היוצר בהקשר לשואה.

* סדנה תערוכת אומנות מקוונת מאגדת בתוכה ציורים שצוירו בתקופת השואה או ציורים שהם זכר אחרון למפעלן האומנותי של יוצרות שנרצחו בתקופת השואה. התערוכה מספקת הצצה אל אוצרות אוסף האמנות השמור ביד ושם תוך הנצחת שמן ויצירתן. הציורים, המציגים סוגות שונות – דיוקנאות, נופים, טבע דומם – ומגוון טכניקות וסגנונות, משקפים את העושר התרבותי של אומניות יהודיות אלו שחיו באירופה לפני השואה ובשואה. אחדים מהציורים מתעדים את המציאות האכזרית בגטו, אחרים מבטאים את כמיהתן למצוא מפלט במחוזות היופי והאסתטיקה. הציורים שהותירו אחריהן האומניות בתערוכה, אינם מרמזים על גורלן הטראגי ומהווים עדות נדירה ומרגשת לחייהן ולכישורן.

אפשרויות לבחירה להרכיב יום עיון בשלוחת יד ושם בבית ווהלין גבעתיים

א. סיור ביקורתי - אנדרטאות ואתרי זיכרון באדריכלות-

אומות מקימות אנדרטאות ואתרי-זיכרון כחלק מעיצוב עברם ומיסודו באמצעותם. הן מנכיחה את השואה ואת הזיכרון במרחב העירוני . הן הופכות לחלק במציאות הקהילתית , ומשמשות כזיכרון חי מתמשך, יום יומי. הסיור כולל ניתוח הבניין, האנדרטאות וחדרי הזיכרון שבו- משמעותה של החלטה מרחבית להעמדת הפסל במרחב- שיח על מסרים, על גיבוש קודים חזותיים, על בחירות עיצוביות ועל ההקשרים החברתיים בישראל.

ב. סדנת לחזור ולחיות – על הימים הראשונים, החודשים והשנים שלאחר המלחמה. כיצד רגעים ראשוניים אלו נתפסים בעיני המצלמה ובאים לידי ביטוי בכרזות משנות ה-60-50. מה הם מספרים לנו והיכן זה נוגע בנו היום, 80 שנה אחרי. שיח על חוסן וחזרה לחיים.

ג. השואה בחברה הישראלית וביטויה בקולנוע הישראלי משנות ה-80 והלאה- דרך צפייה בקטעי סרטים מהתקופה המדוברת, נבחן כיצד הדור השני החל לגבש זהות וליצור זיכרון - "בגלל המלחמה היא", "הקיץ של אביה", אפרים קישון וכו'. נחקור ונזהה את הקודים החזותיים אשר גובשו על ידי יוצרי הסרטים כדי להעביר את המסרים בסרט ואת המרכיבים החזותיים: קו צורה צבע, חלל, וכו'....

ד. סדנת עיבוד ושיח - עיצוב זיכרון השואה בחברה הישראלית - דיון עכשווי על מקום השואה ומשמעותה בחיינו. באמצעות כרטיסיות ובהן תמונות, קטעי הגות והגיגים, ספרות ועוד, נדון עם המשתתפים בשאלות הנוגעות לזיכרון השואה, האישי והקולקטיבי, ומשמעותו בחיינו.

לינק לרישום- יד ושם, הדרכות חינוכיות :

<https://forms.yadvashem.org/he/reservations>

ניתן לדבר עם מירי בר בטלפון 02-6443813 miri.bar@yadvashem.org.il

עלות הדרכה ליום עיון עד 6 שעות שעות לקבוצה עד 30 תלמידים - 800 ₪
לפעילות זו תינתן הנחה של 30% ומחירה יעמוד על 560 ₪ .
ניתן לשלם דרך מערכת גפן- קוד 14556

תודה רבה ובתקווה לשיתוף פעולה פורה,

תמר שרשבסקי

ראש מדור תלמידים

מ. חינוך בישראל

יד ושם